

MAGYAR SZÓ

XXXIII. évf., 103. (10 372.) sz.

Szerda, 1976. április 14.

ARA 2 DINÁR

A munkakultúra ürügyén

Egyik legfontosabb feladatomban: a munka humanizálása

Beszélgetés dr. Hódi Sándorral, az adai Potisje Szerszámgyép- és Hajtóműgyár pszichológusával

— Mit jelent üzemi pszichológusnak lenni Vajdaságban?

— Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy Vajdaságban igen kevés az üzemi pszichológus. Ennek következménye egyszerűen hogy tartományunkban nincs az üzemi pszichológusoknak semmiféle társulata, szervezete, tehát nincs semmiféle szervezett szakmai tapasztalatcsere sem, másrészt pedig, hogy a köztudatban is tévesen él az üzemi pszichológus (és általában a pszichológus) fogalma.

— Mit jelent ez konkrét esetben?

— Azt, hogy sokan nem tudják, mi tartozik az üzemi pszichológus hatáskörébe, s ezért vagy egyáltalán nem fordulnak hozzá segítségért, vagy nem pszichológiai jellegű problémákkal hozakodnak elő. Ezek azonban csak kezdeti problémák, s rövid idő alatt (múlt év augusztusa óta dolgozom az üzemben) igen sokat változott a helyzet.

— Melyek a Potisje sajátos üzempszichológiai problémái?

— Nehéz sajátosságokról beszélni, mivel Vajdaságban még kevés tapasztalattal rendelkezünk e téren, s ezek nem tekinthetők át tartományi szinten. Annyi bizonyos, hogy az ipari termelésnek Ada község területén ha gyománya van, s úgy felelt munkásöntudatról beszélhetünk. A másik figyelemre méltó tényező: a legújabb statisztikai adatok szerint a munkaerő-vonzás szempontjából Ada — Belgrad, és Újvidék után — a harmadik helyen áll köztársaságunkban. Az ide vándorló munkaerő egy része a mezőgazdaságból érkezik...

— Mennyiben pszichológiai és mennyiben szociológia kérdés ez az utóbbi tényező?

— A kettő ez esetben is lényegében elválaszthatatlan egymástól. Nyilvánvalóan az ilyen szerepváltás egyben tudatforma-váltást is igényel. Egv. példa: egy új dolgozó gyakran késik, sőt, néha egyáltalán meg sem jelenik munkahelyén, s emiatt fejelemi bizottság elé kerül. Mentségül azt hozza fel, hogy halaszthatatlan fontos munkát kellett elvégeznie a földjén. (Az illető munkás azelőtt mezőgazdasági magántermelő volt.) Nyilvánvalóan nem csupán — sőt nem elsősorban — hanyagságáról, felelőtlenségéről van szó. A nemrég még mezőgazdasági termeléssel foglalkozó dolgozó ugyanis — kissé lassúbb alkalmazkodóképessége folytán — nem volt egészen tisztában a meghatározott munkaidő fogalmával... Ilyen esetekben a pszichológus közbe lépésére van szükség.

— Alkalmaz-e szociológust az üzem?

— Jelenleg még nincs üzemi szociológusunk, de a közeli jövőben valószínűleg sor kerül alkalmazására. Ez lényegesen megkönnyítené az én munkámat is. Segítségével például nagyobb betekintésem lenne a dolgozók gyáron kívül, például család életébe...

— Hogyan segíti elő a pszichológus az üzemben folyó munka humanizálását?

— Az üzemi pszichológus egyik legfontosabb feladatának tartom, hogy minden lehetőséget használjon fel arra, hogy ne a dolgozó alkalmazkodjon a munkához, hanem a munkát idomítsuk a dolgozóhoz. Jelenleg egy ehhez kapcsolódó fontos —

mind ez ideig szerintem indokolatlanul háttérbe szorított — kérdés foglalkoztat: milyen mértékben befolyásolják a balesetvédelmi előírások a teljesítményt, a dolgozók hangulatát stb. Nyolc órát dolgozik védőmaszkkal — ez is a humanizálás problémaköréhez tartozó kérdés. Lehet ugyan, hogy az ilyen előírások megakadályozták a legnagyobb jóakarattal viseltettek a dolgozók iránt, de bizonyos, hogy maguk nem próbálták ki, mit jelent ez a gyakorlatban...

— Pszichológiai ésszerűsítés... mit jelent ez?

— A gyártási folyamat ésszerűsítésével munkaszervezetünkben külön bizottság foglalkozik. A pszichológiai ésszerűsítés kérdése elsősorban ott időszert, ahol automata vagy félautomata gépsorok mellett dolgoznak. Mindeközben az üzemi pszichológus feladata, hogy felfedezze a gyártási folyamatban a felesleges — vagy lélektani szempontból kifogásolható műveleteket, s hogy ezeket — a bizottsággal együttműködve — selejtezze. Kicsit azonban bizalom kérdése is, mennyire veszik komolyan a pszichológus ilyen jellegű megjegyzéseit...

— Kapcsolódik-e az üzemi pszichológus tevékenységéhez a dolgozók öngazgatásához?

— Igen. A dolgozók sok esetben fordulnak olyan kérdésekkel hozzám, amelyekben én nem vagyok illetékes dönteni. Ilyenkor a megfelelő öngazgatási szervekhez utasítom őket... Mindenkor feladatomnak tekintem az öngazgatásnak mint tudat- és magatartásformának a továbbfejlesztését...

JUNGER Ferenc